

HADTÖRTÉNELMI OKMÁNYTÁR.

I.

«Kozák» zászló 1595-ben.

Bármily jelentéktelennek is tűnik fel az alábbi pár sornyi apróság, mégis két tanulsága van. Megtudjuk belőle, hogy Miksa főherceg, visszaemlékezve lengyelországi pütkösi királyságára, — (1587 aug. 22., 1588 márcz. 9.) — mely alatt a maga kárán volt alkalma meggyőződni a lengyel lovasság kitűnő voltáról, 1595-ben a rakamazi táorból utasítja a szepesi kamarát, hogy az általa szegődött mintegy 2000 «kozák» részére zászlót csináltasson és meg- tudjuk azt is, hogy milyennek tervezte a megrendelt zászlót.

Maximilianus Dei gratia Archi-
dux Austriæ Dux Burgundiæ
etc. Comes Tyrolis etc.

Generosi ac egregii nobis sin-
cere dilecti. Cum sacræ Cæ-
sareæ Regiæque Maiestatis, Do-
mini fratris nostri colendissimi
nomine circiter bis mille Cosa-
cos conduxerimus, vobis be-
nique committimus, mandantes,
ut üsdem vexillum coloris rubei
cum aquila nigra ex serico (ger-
manice Taffet) statim confici et
ad id sumptus ex proventibus
camerae administrari curetis ...
in castris ad Rakomaz. Ultima
die Julii. Anno etc. 95. —
Maximilianus m. p.

Kivülről: De vexillo pro mili-
tiluss Kozacis parando.

Országos levéltár. A szepesi kamara iratai, benigna mandata,
1595 nr. 74.

Miksa, Isten kegyelméből Ausz-
tria főhercege, Burgundia her-
cege, sat. Tirol grófja sat.
Nemes és nemzetes, nekünk őszin-
tén kedves (híveim). Miután mi
ő császári királyi felsége, igen
tisztelt testvér urunk nevében
körülbelül kétezer kozákot sze-
gődtettünk, kegyesen meghagyjuk
és parancsoljuk, hogy azoknak
vörös zászlót fekete sassal se-
lyemből (németül Taffet) rö-
g-
tön csináltassatok és az erre való
költséget a kamara jövedelmé-
ből megadatni gondoskodjatok.
... Kelt a Rakamaz melletti
táborban. Julius 31-én. 95 esz-
tendőben. Miksa s. k.

A kozák katonák zászlójának
elkészítéséről.

II.

Két levél Dampierre haláláról.

Dampierre haláláról van bővebb, kimerítő tudósításunk is az itt közölt két levélnél, de úgy írójuk személye, mint azoknak közvetlen hangja és különösen az a körülmény, hogy a második levél szerint már öt napra Dampierre halála után az eset képe országszerte kézről-kézre járt, eléggé indokolja közlésüket.

A két levelet Lorántffy Zsuzsánna írta, a ki siet a hírt a szeptesi kamarával tudatni és nagyobb hitelül körözés végett a képet is elküldi.

I.

Susanna Dei gratia Electa Regnorum Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiaë, Sclavoniæ Regina, Principissa Transylvaniæ, et Siculorum comitissa. (Zsuzsánna Isten kegyelméből Magyarország, Dalmácia, Horvátország és Szlavónia választott királynéja, Erdély fejedelemnéje, Székelyek ispánnéja.)

... Akarunk kegyelmeteknek értésére adunk, mivelhogy az Ürithen az elő ingyen való nagy kegyelméből az magyar nemzethez ilyen nagy kegyelmességét mutatta, hogy Dampier ugymint tegnap pénteken reggel 5 óraker miképen ment volt Posony alá, és my végre, de az zenth Isthen tsudalatos keppen meghszeghenittwen, maga is ott wezwen, feő ka pythanith, az szerynth az mynth kegyelmetek az Kakony uram elő kegyelme minekönk küldött leveléből beösegessen megh értthett mindeökhbet, melyet inceldalvan kegyelmeteknek külteönk.¹ Vram elő kegyelme oda által volt a Dunán minden hadaival, az dologban semmit is nem tudott, hanem Kakony uram es Rakoczzy uramek attak értésére uramnak is, ki nem kichin öröme az magyar nemzetnek. Kegyelmetek azért az dolgott minden fele bizoniossan teryezthethy, mert azt Isthen így atta nagy kegyességéből, s minden fele megh is írja, tudjiuk, hogy netalán kegyelmetek egyeb gonoz hirt hallottattanak Posony dolga felől, de az így vagyon. Tarchia Isthen kegyelmeteket io egessegben. Datum ex arce nostra Nyitra. 10 octob. 1620.

benevola (jóakaró)

Susanna. s. k.

most Dampiernek

minden hadai el-
ozlottak.

¹ Kákonyi levele nincs meg.

II.

...Kegyelmednek csak affelől akaránk írni, tudjuk azt, hogy kegyelmetöknél nyívan lehet az Damper halála, melinek kepet kegyelmetöknek oda küldtem, de kegyelmetek ugian az level vivő ember kezebe adgia, mert alabb is hattam hogi vlghe ... 14 oct. 1620.

Susanna s. k.

Országos levéltár. A szépesi kamara iratai, benigna mandata, 1620, nr. 108—109.

Dr. Kárffy Ödön.